

Datum
2025-06-19

Diariernr
KST 2025/177

Ert datum
2025-04-04

Ert diariernr
Ju2025/00812

Justitiedepartementet

Betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd (SOU 2025:33)

Kammarrätten lämnar följande synpunkter.

Behovet av en översyn av utlänningslagen

Kammarrätten har i tidigare remissvar fört fram behovet av en teknisk översyn av utlänningslagen (2005:716). Denna synpunkt är inte mindre angelägen nu med flera parallella utredningar på migrationsområdet och genom införandet av EU:s migrations- och asylpakt. Kammarrätten vill därför återigen lyfta fram behovet av en fullständig översyn av lagstiftningen.

Vandelsbegreppet

Begreppet vandel är definierat i förslaget. Ordet vandel har dock språkligt sett en annan betydelse än den föreslagna definitionen och framstår även som ålderdomligt. Ett annat uttryck bör därför övervägas.

I avsnitt 5.5.6 finns en genomgång av vissa aspekter som särskilt ska beaktas vid prövningen av en utlännings vandel. Kammarrätten efterfrågar ytterligare vägledning för rättstillämpningen för att säkerställa en enhetlig tillämpning av begreppet. Enligt kammarrättens mening bör ett förtydligande bland annat göras i fråga om betydelsen av samröre med vissa grupper och individer, såväl i fråga om vad som kan utgöra *samröre* som i fråga om vilka grupper eller individer som avses. Ett förtydligande bör också göras när det gäller frågan om när privata skulder kan få en påverkan på vandelsprövningen och vad som innefattas i uttrycket *missbruk av välfärdssystemet*.

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-561 690 00

E-post: kammarrattenistockholm@dom.se

Internet: www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Den principiella utgångspunkten i svensk rätt är att utlänningar har samma yttrande- och tryckfrihet som svenska medborgare. Kammarrätten instämmer därför i bedömningen att endast straffbelagda yttranden ska kunna beaktas vid vandelsprövningen (avsnitt 5.6).

Generell uppgiftsskyldighet

I betänkandet föreslås att en ny generell uppgiftsskyldighet ska gälla för vissa myndigheter i förhållande till Migrationsverket.

I vissa fall ska ett utlämnande föregås av en intresseavvägning. Enligt förslaget ska en uppgift inte lämnas till Migrationsverket om det finns en sekretessbestämmelse som är tillämplig på uppgiften och det *står klart* att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Valet av uttrycket *står klart* innebär att det kommer att bli väldigt ovanligt med undantag från uppgiftsskyldigheten för de berörda myndigheterna, trots starka skyddsintressen. Även i betänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter (SOU 2024:63) föreslås en generell sekretessbrytande bestämmelse med en intresseavvägning. I den bestämmelsen används i stället uttrycket *övervägande skäl*, som bedöms tillgodose de behov som Migrationsverket har. Enligt kammarrätten bör valet av rekvisit för intresseavvägningen övervägas ytterligare.

Kammarrätten avstyrker förslaget att även domstolar ska omfattas av uppgiftsskyldigheten. En sådan ordning riskerar enligt kammarrättens mening att påverka tilliten till rättsväsendet och synen på domstolarnas opartiskhet. Det är viktigt att enskilda inte avhåller sig från rätten till domstolsprövning av rädsla för att domstolen ska lämna uppgifter vidare till andra myndigheter som inte är parter i processen.

Övriga synpunkter

5 kap. 17 a § utlänningslagen

Bestämmelsen bygger på familjeåterföreningsdirektivet och tillämpas i sin nuvarande lydelse endast på uppehållstillstånd som avses i 5 kap. 3 § utlänningslagen. I betänkandet föreslås att bestämmelsens tillämpningsområde utvidgas samt att vägransgrunden i vissa fall blir obligatorisk.

Vad gäller utvidgningen av bestämmelsens tillämpningsområde ställer sig kammarrätten frågande till att 5 kap. 7 § utlänningslagen föreslås omfattas. I den bestämmelsen anges särskilda krav för permanent uppehållstillstånd men bestämmelsen är i sig själv inte tillståndsgrundande.

Kammarrätten anser även att förslaget om att vissa vägransgrunder ska vara obligatoriska bör analyseras närmare. Det nuvarande *tredje stycket* ska

säkerställa att Sveriges åtaganden enligt artikel 17 i familjeåterföreningsdirektivet och övriga internationella åtaganden följs. Genom att vägransgrunderna i *första* och *andra stycket* föreslås vara obligatoriska begränsas möjligheten att beakta utlänningens etablering och familjeförhållanden i de situationerna. Det begränsar även möjligheten till en proportionalitetsbedömning, som är en viktig princip inom unionsrätten.

7 kap. 3 a § utlänningslagen

I det föreslagna *andra stycket* är återkallelsebestämmelsen obligatorisk men skrivningen om att även uppehållstillstånd för familjemedlemmar ska återkallas är otydlig och ger inte utrymme för att ta hänsyn till familjemedlemmarnas eventuella egna rätt till vistelse i Sverige, t.ex. på grund av EES-medborgarskap eller skyddsbehov.

Detta yttrande har beslutats av kammarrättslagmannen Johan Lundmark med tf. assessorn Johanna Pellby som föredragande. I handläggningen har även kammarrättsrådet Björn Berselius deltagit.

Johan Lundmark

/Johanna Pellby

Kopia till

Övriga kammarrätter

Hovrätterna

Förvaltningsrätterna under Kammarrätten i Stockholm

Förvaltningsrätten i Göteborg

Förvaltningsrätten i Luleå

Förvaltningsrätten i Malmö

Justitiedepartementet, expeditionschefen och enheten DÅ

Domstolsverket

Kammarrättens intranät

Tidningarnas telegrambyrå